

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na uslošje brez priloge naročnine se uprava ne ozira.

Po tolikarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

V Trstu, 8. januarja 1900.

Že lansko zimo se je mnogo govorilo, da pojde monsignore Tarnassi v Petrograd z važno nalogo, da z rusko vlado uredi več vprašanj, ki se tičejo katoliške cerkve v Rusiji in da pride tako do zadovoljivih odnosov mej Rusijo in Vatikanom. Sosebno se je govorilo takrat, da se v Petrogradu ima ustanoviti papeževa nunciatura. Takrat se je smatralo kakor gotovo stvar, da se naloga, poverjena monsignoru Tarnassiju, srečno izvrši in da se odpravijo ona nesporazumljenja, ki so dotlej ležala kakor senca nad odnošaji mej Rusijo in Vatikanom, in kar je — lahko rečeno to — ne le vplivalo na politično konstelacijo v Evropi, ampak je delovalo tudi na razvijanje stvari v naši monarhiji. Pozneje so jela prihajati v svet glasila, da so se pogajanja razbila popolnoma in da Tarnassi niti ne pojde v Petrograd. Sedaj pa se zdi, da je bilo na tej vesti le pol resnice. Po dejstvu, da Tarnassi res ni šel v Petrograd, bi sodili, da predpogajanja, potrebna za izvedenje misije monsignora Tarnassija, res niso imela tiskrat zaželjenega vspeha in niso dozorela v toliko, da bi bilo kazalo Tarnassiju že takrat podati se v prestolnico carstva; ali po najnovejših vesteh se zdi, da misija sama ni definitivno padla v vodo, kajti sedaj se govori, da Tarnassi vendar pojde v Petrograd in sicer že koncem tega meseca, ali pa začetkom prihodnjega. Odposlanec papežev da se bo več mesecev mudil v Petrogradu, kjer naj v sporazumljenju z rusko vlado uravna razna potrebna vprašanja, vzlasti vprašanje o popolnjenju nekaterih izpraženih škofovskih stolov in vprašanje o vzgojevanju duhovskega nastajanja. Od vspeha, ki ga bodo imela pogajanja radi teh dveh vprašanj, da bo odvisno, da-li se pogajanja raztegnjejo tudi na vprašanje zasnutja stalnega zastopstva papeževga v Petrogradu, nunciature, in še na druga načelna vprašanja. Reklamo smo že, da je senca, ki je ležala doslej nad odnošaji med katoliškim Rimom in pravoslavnim Petrogradom, delovala tudi na razvoj stvari v Avstriji. Da ni bilo tega nesoglasja, bi avstrijsko slovanstvo bržčas reprezentiralo vse drugo moč. Senca, ki je ležala nad odnošaji mej Rusijo in Vatikanom, je metala zopet svojo senco na odnošaje med avstrijskimi Slovani; ta senca je ležala in še leži nad njimi, da ne

morejo spojiti svojih številnih sil in da ne morejo vreči na tehtnico one važnosti, ki jo imajo faktično za monarhijo v svoji skupnosti. Da ni nesrečnega spora med Hrvati in Srbi, na jugu monarhije, in Poljaki in Rusi na severu, danes bi bili absurdni binokostni programi Nemcev le legenda iz onih starih časov, ko je monarhija gori v Nemčiji iskala podstavo svoji veliki politiki in so državniški avstrijski menili, da narodi nimajo besede, da so ovece, katere je smeti gnati v to ali ono mesnico. — Sedanja generacija niti ne bi mogla umeti, kako je v Avstriji sploh mogla kedaj obstati nemška hegemonija, kako je bilo možno, da je le manjšina dajala svoje obilježje vsej monarhiji: nje politiki na zunan in na notranj! Vemo sicer, da sporu med Hrvati in Srbi, oziroma Poljaki in Rusi je v povod tudi razlika državnopravnega in narodno-političnega stališča, ali mislečemu človeku ne treba praviti, kako velikanskega pomena bi bilo zblizanje med Rusijo in Vatikanom za mejsebojno življenje Slovanov. Morda bi ostalo še marsikako sporno vprašanje, ali razpravljanje o njem bi zadobilo vse drugo obliko, zginilo bi tisto nezaupanje, ki jih je delalo do sedaj uprav fanatične na tej in oni strani. Zblizanje med Rusijo in Vatikanom bi bil prvi a veliki in glavni korak do ureditvenega onega razmerja mej avstrijskimi Slovani, ki je slehernemu pravemu Slovanu kakor blesteč ideal pred duševnim očesom: do onega spojenja vseh naših sil, ki mu pravimo slovanška vzajemnost. Ob resnični vzajemnosti avstrijskih Slovanov bi bilo nemško nadvladje v Avstriji stvar absolutne nemožnosti, potem pa bi bilo nemško tudi to, kakor je sedaj, da o določanju smeri naši vnanji politiki Slovani, velika večina, ne le da nimajo primerne vpliva, ampak jih sploh ne poštevajo. Pa tudi za vso svetovno politiko bi bilo neprečunljivo važnosti, ako pride do zblizanja med Rusijo in Vatikanom in potem, polagoma, celo do intimnih odnosov. Potem bi ona velika misel, kateri veliki Strossmayer posveča vse blagoslovljeno življenje svoje, plemenito srce svoje, svoje delo velikega koncepta in vso svojo misel, potem bi se misel združenja cerkva pomaknila iz visoke sfere vzvišenih idealov na tla aktualnosti in možnosti po-

voljne rešitve! Potem se le bi veliki rod Slovanov jel vršiti ono nalogo, ki mu jo naš Stritar prisoja za bodočnost: stopil bi, preroditelj Evrope, drugim narodom načelo kakor zastavonoša prave krščanske civilizacije.

Ako torej monsignor Tarnassi res pojde v Petrograd, spremljale ga bodo žive želje vseh pravih Slovanov, da bi njegova pogajanja imela zaželjenega vspeha, kajti še le potem, ko se dvigne senca iznad razmerja mej pravoslavnim Rusijo in katoliškim Rimom, zasije na nas solnce naše bodočnosti, pride za Slovanstvo res — ustajenja dan!!

Dve oblasti — stranki.

(Prispevek k jezikovnemu vprašanju na Primorskem.)

(Zvršetek.)

Finančna prokuratura ima mnogo opraviti z našimi ljudmi: pravda se z njimi, preganja jih zaradi plačila raznih dolgov. Tudi tukaj moram ponoviti, kar sem rekel glede državnega pravdnštva: trideset let je minilo, kar obstoji člen 19. temeljnih državnih zakonov, a vendar finančna prokuratura v Trstu do današnjega dne ni sestavila niti ene tožbe, ni predložila niti enega izvršilnega predloga proti našim ljudem na Primorskem v hrvatskem oziroma slovenskem jeziku! Zares, moralo bi se reči, da Hrvatje in Slovenci na Primorskem niso za drugo nego za to, da plačujejo svoje davke v krvi in v denarju, da pa molče k vsemu drugemu, ker vse ostalo se njih ne tiče. Pa kje smo? Ali ne živimo v ustavni državi, v kateri imajo zakoni veljavo? A, za božjo voljo, zakon govori jasno, zakon pozna enakopravne državljane; zakon ne pravi nikjer, da bi morali Slovenci in Hrvatje trpeti jarem italijanskega jezika, ali pa, če ne gre drugače, nemškega.

Edini izgovor od strani predstaviteljev državnega pravdnštva in finančne prokurature, ki bi bil nekoliko opravičen, bil bi ta, da sta to procesualni stranki, ki smeta svobodno rabiti jezik, katerega hočeta.

A to ne stoji: državno pravdnštvo in finančna prokuratura sta stranki samo v toliko, v kolikor je njuno nastopanje podobno nastopanju procesualnih strank, a s tem še ne

izginja njiju značaj, njiju narava oblasti. Za oblast pa in pred oblastjo ne sme biti razločka med državljani glede jezika, kajti zakon ne pozna takega razlikovanja, kedar gre za takozvane deželne jezike.

Postopanje omenjenih dveh oblasti v nas na Primorskem glede jezikovnega vprašanja nikakor ni postopanje, dostojno oblasti, ampak baš narobe: to je postopanje pristranskih strank. A v tem slučaju bi ti oblasti ne smeli imeti nadpisa: »e. kr.« (to pa seveda samo v italijanskem jeziku), ampak bi se morali imenovati: »oblasti-stranki za varovanje italijanščine v e. kr. uradih!« Ta drugi napis bi jima bolj pristojal, ker bi odgovarjal resnici.

In zares se nam dozdeva, da je to varovanje italijanščine bilo nekdanja naloga naših državnih pravdnikov in finančne prokurature, ker so menda smatrali, da je italijanščina njih uradni jezik in da ne smejo rušiti starodavne navade. Zato smo videli, kako je bila finančna prokuratura v Trstu prva nasprotna slovenskim vpisom v zemljiško knjigo, ko jih je začetkom osmega desetletja začel uvajati tedanji sodnik sezanski; zato se je ona najbolj branila proti zahtevam naših občin in naših cerkvenih uprav v jezikovnem oziru, zato zamorejo tudi še danes pri njej biti v službi ljudje, ki niti najmanj ne poznajo našega jezika. In to vam je e. kr. oblast v deželi, kjer je ogromna večina prebivalstva slovenska ali hrvatska!

Zato smo doživeli, da baš državni pravdniki zahtevajo, naj bodo preiskovanja v italijanskem jeziku, tudi če gre za kožo najradikalnejšega Slovana; a kjer preiskovauja ne morejo biti italijanska, vidijo rajši nemška nego pa slovenska; zato vidimo prisrčanski sestavljene imenike porotnikov, iz katerih so Hrvatje in Slovenci malone izključeni; zato je mogoče, da zastopnik državnega pravdnštva, če prav je v takih slučajih sodišče vodilo razpravo v jeziku dotičnega lista in čeprav isti zastopnik državnega pravdnštva, če ima priložnost, da brani zaplenitev nemškega lista, govori nemški, ne pa italijanski.

Ali se oblast res ne more otresti izključnosti italijanskega jezika? Noben zakon ne predpisuje, da bi italijanski jezik bil uradni jezik za oblasti na Primorskem, in tista staro-

Krepko je držal sulico v močni roki ter molče motril jezuita pod seboj.

Stražar Ivica je bil še le pet dnij v samostanski službi, torej ni še poznal Saleza, ki ni zahajal mnogo med soredovnike. Stražniku se je zdelo, da je ta obraz že videl nekje, ali spomniti se ni mogel: kje? — Potem se mu je vendar začelo nekaj dozlevati; ni-li to morda Salez, ki je živel v Karlovcu pri grofu Strasoldu, ko je on prvič služil za vojnega hlapca pri karlovcem glavaruju.

Nenadoma mu je prišla ta misel in da-si jo je zatiral, vendar mu je reklo srce: »Ne motiš se; to je isti Salez, kateremu si ti z hudobnim grofovim tajnikom ogrnil slast življenja; katerega si pahnil z vrhunca sreče v največjo tugo in žalost.«

Tudi njemu se je začela vzbujati vest; črv, ki ne miruje nikdar, ki nikdar ne spi, je pričel svoje delo.

Na bližnji stregi pa je začel čuk-skovir skovikati v tiho, mirno noč.

Salez se je predramil, ustal, ogrnil se ter odšel proti samostanu. In ne dolgo potem so se vrata hreščaje zaprla za njim.

Čuvaj Ivica pa je jezno klel pred-se nočno ptico; »Zimica te stresnila!« — in druge vlaške kletvice. Ivica je bil namreč Vlah in ni mu bilo prav, da mu je čuk odgnal mladega jezuita, ki mu je postal baš v

zadnjem trenutku uganka, katere se ni mogel razrešiti.

Čuk pa je, ne mené se za njegovo jezo, skovikal dalje, da je bilo Ivica naposled le strah tega mrtvaškega ptiča. Polagoma je stopal po obzidji proti južnemu stolpu. Ko pa je bil že prav blizu, zaprašilo se mu je nekaj skoraj brez šuma v glavo. Z Groza ga je pretresla in verjel je od tega trenutka, da res straši v južnem stolpu, odkar je v njem preminolo nekaj ujetih Turkov. Bil je nedolžen netopir, ki se mu je bil zaprašil v glavo.

Ko se je zavedel, prijela se je roka trdneje suličinega ročaja, češ: pest, in če je še kaj v njej, tudi nekaj velja.

Ali kmalu ga je zapustilo vse junaštvo. Kajti, ko je imel iti mimo stolpa, se je skesal ter odšel po isti poti nazaj. Menil je, da ni dobro bratiti se z duhovi, z duhovi umrlih paganov, ki imajo posebno moč nad onim človekom, ki ima kake grehe na sebi.

Ko je tako še dolgo stal in premišljal, zazdelo se mu je, da čuje globoko ihtenje. Lasje so se mu ježili in sklenil je poravnati, ker je zakrivil nad mladim jezuitom, samo da bo imel mir pred duhovi.

In miru ni imel že celih šest let, odkar se je bil zavezal z grofovim tajnikom, da mu je pripomogel iznebiti se — nevarnega tekmea. (Pride še.)

PODLISTEK

Samostanska slika.

— Po. est. —

Spisal Janko Kotliar.

Ko pa je zlato solnce spomladi začelo veslati vedno višje in višje, čutil se je Salez krepkejšega. Red in vzlasti samostanska složenost sta dobrodejno vplivala na njegov značaj.

Polagoma je okreval in otožnost je zginjala vidoma z lepega obličja, umikaje se zdravi rudečici.

O tem času pa so rabili v samostanu za veliki oltar sliko Marijinega vnebovzvetja, in to delo so naročili mlademu Salezu, ki je bil znan med duhovnimi brati kakor izvrsten slikar.

Nadprijor pletrijski se je posvetoval glede tega z voditeljem ljubljanskega kolegija, ki pa mu je priporočil mladega umetnika toli laskavo, da tudi nadprijor ni več pomisljal, ampak je poveril delo sobratu jezuitu.

Ko pa je videl, kako slika napreduje, ni mogel prikrivati svojega veselja nad njo.

Salez je bil med tem popolnoma okreval in bilo se mu je vrniti v Ljubljano, da bi stopil prvič pred oltar pokladat daritev Gospodu. Vendar nadprijor Ambrož je drugače sklenil v svoji učeni glavi. Menil je namreč,

da bi bilo prav, ko bi mladi jezuit počasi slikal pričetno sliko in tudi v Pletrijah pel svojo novo mašo.

Njegovi razlogi, katere je povdarjal voditelju ljubljanskega kolegija, so morali biti že važni in tehtni, ker je poslednji rad ugodil želji njegovi — — —

IV.

Nožek vzela
Sreč načela
Da bom dobila
Tri kaplje krvi.
Narodna.

»Lepa noč se je bila storila, noč brez luninega svita, ki še mičneje vpliva na čuteče srce. Na črnem nebu se je prikazovala zvezdica poleg zvezdice, polmračno obsevaje dehteče grmičevje.

Na klopici iz brezovega protja je sedel jezuit Salez. Polagoma se mu je umirila vroča kri, ki mu je burno dvigala prsi.

Začel je premišljevati svojo zgodbo od prve mladosti, do zadnjega trenutka. Bilo je življenje polno evetja in veselja, polno tuge in nezdod.

Boje, ki jih je izvojeval, iste boje je videl ustajati zopet pred seboj. Naslikavši sliko, izpostavil se je zopetnim bojem z lastnim sreem in — končna zmaga, kje bo?! Zmaga-li glava, ali morda sreč nastopi zopet nekdanjo pot? Kdo mu more povedati to?

Deset korakov od njega, na samostanskem obzidju, je stal mlad, črnkast stražar.

davna navada ni drugo, nego stara krivica, ki se je našemu narodu, kakor tudi drugim, godila pred letom 1848., oziroma če preskoki dobo absolutizma, — pred letom 1867. Narodnost načelo ne trpi takih starodavnih navad, ki ubijajo dušo naroda, in to načelo je dobilo v Avstriji moč zakona baš v členu 18. temeljnih državnih zakonov.

V Trstu.

Dr. I. Z.

Politični pregled.

TRST, 8. januarja 1900.

K položaju. Te dni je bil priobčilen »Pester Lloyd« — kakor smo bili omenili tudi mi — članek, došel mu baje iz parlamentarnih krogov desnice v dunajskem parlamentu, v katerem je člankar dokazoval, da do ozdravljenja rezdejanih parlamentarnih odnosov ne moremo priti le tako, da se zasnove strogo parlamentarna večina, torej vzeta iz desnice, da se s tem pripomore do zopetne veljave načelu vladanja potom večine. Ker so avtorstvo tega članka pripisovali Poljaku Bilinskemu, se je oglašil le-ta v »Politiki« z izjavo, da on ni pisal onega članka. Zajedno izjavlja, da pred odpravo jezikovnih naredeb se je pač tudi on potezal za take ideje, sedaj pa, ko so se v dobi Claryjeve vlade stvari tako zasukale, meni, da ni možno uresničiti te političke ideje. Sleherni realni politik da mora videti, da bi bila jednakostranska strankarska vlada le kombinacija, neprimerne za sedanji čas.

In tako bo tudi ministerstvo Körberjevo — mož je bil večerj v avdijskosti pred cesarjem, iz česar je sklepati, da je določena stvar, da on dobi nalogo za sestavo novega ministerstva — sestavljeno po večini od uradnikov, na katere se smejo — kakor skušajo uči — stranke na levi povsem zanášati, a za vzdrževanje kontakta mej v adu in desnico hočejo pozvati v ministerstvo jednega Poljaka kakor ministra-rojaka in jeden Poljak naj dobi jedno strokovnih ministerstev; hkratu da bo imenovan jeden Čeh kakor minister brez portfelja. Za to mesto je baje določen sekijski načelnik dr. Režek. Nas more še posebej zanimati govorica, da za bodočega ministra trgovine je določen naš tržaški namestnik grof Goëss, a na njegovo mesto da pride v Trst bivši minister grof Bylandt-Rheidt.

Stališče, na katero se stranke večine mislijo postaviti nasproti novemu ministerstvu, označa »Politik« nastopno: Stranke večine hočejo se svojim postopanjem dokazati svojo lojalnost, to je, da nočejo motiti akcije vlade, ako odločilni krogi pokažejo primerno spoštovanje do njih. Enkrat za vse j treba razdreti iluzijo, kakor da je brez sodelovanja večine možno ustanoviti redne odnose. Stranke desnice se hočejo nasproti načrtom Körberjevim postaviti na stališče pričakovanja.

Iz blažene dežele dvajsetstoletne kulture. Pravda, ki se vrši v Milanu že nekaj tednov zaradi umora bančnega ravnatelja Notarbartola v Palermo, je spravila že toliko nesnage na dan, da se moramo vprašati: kako so take razmere mogoče v moderani državi? Kako je mogoče, da je isti Palizzolo, ki je skrival roparja Nobila v svoji hiši, ki je intimno občeval z roparjem Leone, ki se je izogibal, da ga niso zaprli, le s tem, da je pričam, ki so govorile proti njemu, za vedno zaprl usta, isti Palizzolo, ki se nam kaže bolj in bolj kakor moralni provzročitelj umora Notarbartola: kako je bilo mogoče, da je isti Palizzolo dosegal najvišje časti v javnem življenju, da je bil nedavno še člen odbora, ki je imel poštati — Crispaja?! Po razkritih zadnjih dni je odgovor povsem lažek. Ne le Palizzolo, ne le sodnik kasacijskega sodišča, ki je tudi poslanec in katerega ime se je imenovalo zadnje dni pred porotniki v Milanu, ampak vsa uprava na Siciliji je bila in je še deloma sedaj zaščitnica roparske družali, katero imenuje narod Maffia. Maffia je Sicilija sama, in prefekt v Girgentu je nekoč dejal, da ne pozna v vsej Siciliji niti enega moža, ki bi imel moderne pravne nazore. Ko se je izvedel ta njegov izrek, je moral mož — bežati!

Začelno za razmere v Italiji je dejstvo, da je predsednik porotnega sodišča v Milanu dal dosedaj — zaradi krivih izpovedeb — zapreti enega policijskega komisarja in dvanajst prič; en orožniški častnik je dobil ukor, a neko štiriinosemdesetletno pričo so le s tem pripravili, da je izpovedala o svojih opazovanjih, da so mu zagrozili z zaporom. Strah pred Maffio mora torej biti res opravičen.

Še intenzivnejše nam osvetljuje razmere v Italiji konflikt med vojnim ministrom generalom Mizziem in med državnim pravdnikom Venturinjem. General je namreč pred porotniki v Milanu obdolžil imenovanega državnega pravdnika, da je baje preblogo postopal proti Maffiji. Sedaj pa je milanski »Tempo« priobčilo dopisovanje obeh imenovanih dostojanstvenikov iz leta 1895, izza dobe, ko je bil Mirri generalni politični komisar na Siciliji. Iz teh dopisov sledi, da je Mirri ponovno zahteval od Venturinja, naj izpusti iz ječe nekega Saladina, ker je najboljši agitator Crispijev, a Crispijeva stranka da mora na vsaki način o volitvah zmagati nad demokratu. Venturini se je branil, izpoiniti Mirrijevo zapoved, češ, da je Saladino obdolžen umora in več drugih hudodelstev in nobeden sodnik ne more izdati naredbe, da bi takega obdolženca izpustili. — Torej vladni sistem sam je prvi zaščitnik glasovite Maffije. (Maffia je tajna zveza, katere ost je naperjena proti vsakemu redu in zakonu. Ona daje svojim organom naročila za — nasilstva, ropanje, požiganje in ubojstva; zagotavlja pa onim, ki so pod nje varstvom, absolutno varnost tudi pred — oblastmi. Kdor je Maffio izdal, tega zadene neizprosno maščevanje. Tako je umeti, da ima to društvo — zločinčev svoje zveze in protekije gori do najvišjih sfer družbe. Vsi napor, da bi zatrli to družbo, so ostali dosedaj brezuspešni.) V dosego strankarskih ciljev se poslužuje vsakega sredstva, tudi največjih zločinčev, da so le delavni agitatorji vlade. —

Nekateri listi so skušali braniti vojnega ministra, drugi pa so zahtevali pojasnila, in če tega ne bo, da naj general Mirri odstopi. Glasom zadnjih vesti se je to že zgodilo...

Tržaške vesti.

Desetletnica našega glavnega urednika. Uprava našega lista si dovoljuje še enkrat utikati se v uredniški del lista in spregovoriti par besed o priprosti, zato pa tem bolj ganljivi slavnosti, ki se je vršila minoli petek zvečer po inicijativi te uprave. Bilje to »prijateljski večer«, prirejen v Čitalnici na čast gospodu Cotiču, ki je nas kronom večerjo združil lepe številu zastopnikov tržaških narodnih društev in drugih rodoljubov. Sosebno pa je vzradostilo vso družbo to, da jo je počastil bivši nepozabni predsednik »Slovenske čitalnice«, gospod Mate Polič z Reke. Ne treba praviti, da je bilo vse polno naspitne ne le na slavljenca, ampak tudi na razne druge naslove. Govorili so — nekateri po večkrat — prof. Mandić, Cotič, dr. Mandić, dr. Zuccon, dr. Gregorin, dr. Rybář, Žitko, Josip Štoka, Mate Polič, Jaklič in Jakič. Zlasti govora dra. Gregorina in Jakliča sta bila navdušeno vsprejeta. Prvi je s prečitanjem prve številke »Edinosti« od leta 1876. dokazal, kako je »Edinost« ostala zvesta sebi in svojemu programu; drugi pa je plamtečim navdušenjem proslavljal ljubezen do domovine, vsklivši: ako po moji smrti preiščejo moje sree, najdejo tam neizbrisno zarezano — ljubezen do domovine. Sploh je vladalo ves večer nekajeno veselje in ona bratska harmonija, ki družbi tržaške Slovence brez razlike stanu. Vsi, vsi so pa se zlagali v pripoznanju, da je le neutrudljivost gospoda Cotiča zahvaliti, da so tržaški Slovenci prišli do takega glasila, kakoršnje je »Edinost«. Mi beležimo z odkritosrčnim zadoščanjem, da so se rojaki naši tako iskreno pridružili slavju v našem uredništvu.

Žalostno! Te dni je tuk. poštno vodstvo dalo na vseh poštah uradih razobesiti nekak ponk ali navodilo o najnovejših poštah spremembah. Na prvem mestu je to navodilo v italijanskem jeziku (vsaj na glavni pošti je tako), na drugem pa v — nemškem!!! Kje je pa slovensko navodilo? Ni-li to žalostno, da ne poznajo našega jezika tudi v takih, za vse — torej tudi za slovensko — občinstvo s praktične strani važnih stvarih?! Ni-li žalostno, da v Trstu prezirajo baš nas in jedino nas?! Ali ni žalostno, da prezirajo naš jezik baš tam, kjer bi morali dajati državljanom dobre izgleda? Koliko časa še nas bodo zapostavljali na takov način? Menite-li, da smo mi Slovani res leseni, da bomo molčali za vedno na tako nezakonito postopanje? Ne! Mi smo dovolj molčali; sedaj je skrajni čas, da se ganemo! In mi se bomo gibali ne mené se za to, če bodo govorili, da smo sitneži in hujskači in ne vem kaj še! K-s.

Lep čin usmiljenja. Pišejo nam: Gospod Jernej Novak je uročil uradniku »De-

lavskega podpornega društva« 3 gl. z namenom, da jih poslednji razdeli mej dve bolj revni narodni družini. Tega daru sta bili deležni družini Komici in Zadnik, ki se tem potom najtopleje zahvaljujeta gospodu darovalcu.

Gospoda: posnemajte gosp. Novaka in pomagajte revežem! K-s.

Velik požar je uničil v petek večer prodajalnice steklenine in porcelana tvrdke Zennaro in Gentili v ulici S. Antonio. Ob 7. uri zvečer je uslužbenec tvrdke Ludvik Visintini jemal s police neki predmet za prodajo ter opazil, da se kadi iz nekega zaboja. Takoj je telefoniral po gasilce in domačini so poskušali pogasiti ogenj. Ker pa je steklenina zavita in slamo in je bilo v prodajalnici tudi mnogo svetiljk s petrolejem, se je ogenj naglo širil in nastal je tolik dim, da ni bilo mogoče dihati. Prihitali so gasilci s 4 sesalkami, a tudi oni zaradi dima niso mogli v prodajalnici sami ničesar opraviti; obrnili so torej vso pozornost v prvo nadstropje. Prodajalnica nima zidanega oboka, ampak navaden strop, ki je kmalu začel goreti. Škoda na pohištvu v prvem nadstropju je znatna. Tudi sosednja prodajalnica tvrdke Jeroniti je precej trpela po vodi, ki je tekla iz prvega nadstropja. Vse škode je 60—80.000 kron, po drugih celo 200—400.000 gl. Na licu mesta se je zbralo na tisoče radovednecev. Mnogo redarjev in kordon vojakov so skrbeli za red.

Po šestih mesecih. Pišejo nam: Pred šestimi meseci sem Vam pisal, da sem moral plačati tukajšnji davčni administraciji na italijansko pobotnico. Zahteval sem slovensko pobotnico, ali odgovorilo se mi je, da slovenskih še nimajo! Nadejal sem se z vso gotovostjo, da vsaj v dobi par mesecev dobim slovensko pobotnico, ali minolo je že šest mesecev, slovenskih pobotnic pa ni in ni!!

Danes sem zopet moral plačati na tako-le pobotnico:

«Foglio 14, Serie Nro. 812, Sezione prima; Conferma di ricevuta»!!! To je enakopravnost, kakor jo umevajo sedanje e. kr. oblasti v Avstriji!! Sram me je že, vedno pisati o tem in tožiti, ali namenil sem, da ne odjenjaam, dokler ne bom videl, kar nam morajo dati. Mene je torej sram, onih pa, ki bi moralo biti res sram, onih se ne primejo vse te in enake tožbe!

V našem ljudstvu je navada, da sprejema vse, kar mu nudijo, tudi ko ima pravico in dolžnost zahtevati, naj se mu da, kar mu je zajamčeno v temeljnih zakonih. In gospoda na e. kr. uradih gotovo računajo na tako postopanje našega ljudstva! »Mar nam je ta vročekrvnež, ki se sam zaganja v nas!» Tako mislijo, tako govoré, in v tem zmislu tudi postopajo. Zato je skrajni čas, da se pokažemo vsi, da vsi zahtevamo vse tiskovine in pisanja v našem slovenskem jeziku. Ako pa koga silijo, kakor n. pr. mene, da mora sprejemati sp se v tujem jeziku, naj se ta oglasi in protestuje na vse mogoče načine. Ces. kr. uradom pa povemo vnovič, da tako postopanje od njih strani ni zakonito. Delavec.

Davek na pse. Hišni posestniki in upravitelji so obvezani delovati na to, da njih najemniki vpišejo svoje pse v dotične popisne pole, katere je dobiti, ako bi se iste do 20. t. m. ne doposlate strankam, v III. oddelku tuk. magistrata. Davek na pse je plačati tekom meseca januarja za vse leto naprej, ter znaša v obče 20 kron od psa, za lovske pse 12, za pse-čuvaje 2 kroni na leto. Poslednji, ako jih rabijo na poljih in letoviščih, morajo biti po dnevu prijeti. Kedar je pes stopil v dobo treh mesecev, treba od njega začeti plačevati davek za dotično četrtletje in naprej do konec leta. Prepovedano je, jemati pse z seboj v gostilne in kavarne, javne vrte, v vozove tramvaya in omnibuse.

Iz-pred naših sodišč. V petek stabila zaradi javnega nasilstva obsojena: 20-letni Josip Susič v 4 mesece in 19-letni Romeo Susič v 3 tedne zapore. — Proseški ribič Anton Grulič, Mzgej Regent in Josip Puntar so bili zaradi izmedev in pijanosti obsojeni v zapor od 4 do 6 tednov.

Tihotapstvo. Minoli teden je žel finančni nadstražnik Bekar proti Žavljam, da pogleda, bi-li ne bilo zalotiti kake družbe tihotapeev. Kakor večkrat, se mu je res posrečilo tudi sedaj, da mu je prišla baš nasproti cela družba tihotapeev. Ko so poslednji opazili nevarnost, so odvrgli »corpus delicti« v podobi kakih 40 litrov špirta in zbežali! Nekaj te dragocene tekočine se je razlilo po zemlji, a kakih 20 litrov je finančna oblast izročila tuk. magistratu. K-s.

Samomor. V petek ob 11. uri zvečer so našli v ulici degli Armeni 22-letno dekle Antonijo Cek nezavestno. Spravili so jo na postajo društva »Igea«, kjer se je pokazalo, da se je nesrečnica zastrupila z fenilno kislino. Kmalu potem je umrla. Vzrok samomoru ni znan.

Plesni venček pevsk. društva »Kolo« se je obnesel popolnoma, toliko glede gmotnega, kolikor tudi moralnega uspeha. Vladal je najlepši red, ako izvzamemo slučajnost, da je bila prišla gori šestorica »gospodov« Lahov, ki so nekoliko pozabavljali! Odborniki »Kola« so jim seveda pokazali vrata, vrnivši jim ustopnino! Ta prvi letošnji slovenski ples je počastila se svojo navzočnostjo lepa družba naših prvakov, ki so nam s tem dokazali še enkrat, da smo si tržaški Slovani res bratje med saboj.

Na občo željo udeležencev je odbor najel dvorano »Mally« še za en plesni venček, ki bo dne 20. t. m. Da te venčke prirejamo na soboto, v to sta dva uzroka. Prvi, ker je dvorana oddana za vse nedelje, in drugi, ker je tako dana prilika plesalcem, da si v nedeljo odpočijejo. K-s.

Darovi za »Božičnico«. V konsumnem društvu pri Sv. Jakobu je nabral gospod Fr. Rakuša 22 kron, darovali so: Miha Hrvatina 1 K, Peter Moža 1 K 20 st., Žega Ivan 1 K, Novak Josip 60 st., Vidič Fran 1 K, Ferluga Ant. 40 st., Brezovec Josip 1 K, Blut Anton 40 st., Bačer Valentin 1 K, Barič Josip 30 K, Babuder Fran 1 K, Stok Ivan 40 st., Kompere Alojzij 1 K, Šnebelj Štefan 20 st., Foreca Fran 1 K, Škerlj Josip 40 st., Špiler Josipina 40 st., Lubič Josip 20 st., Špiba Ivan 40 st., Zafred Fran 20 st., Kreševič Štefan 40 st., Četin Fran 20 st., Stupar Katarina 20 st., Zlobec Ant. 48 stot., Samec Matija 20 st., družina Janez 20 st., Curk Fran 40 st., Rehar Alojzij 50 st., Mihalje Jakob 20 st., Zabjek Josip 60 st., Petaros Ivan 10 st., Krašna Ant. 20 st., Candori Jakob 40 st., Samec Matija 20 st., Hrašna Anton 40 st., Vovk Ivan 20 st., Zabjek Josip 50 st., Slama Ivan 40 st., Josipina Merku 20 st., Kajin Ivan 20 st., Uršula Merku 20 st., Benko Fran 40 st., Dujmovič Anton 20 st., Rakuša 92 st., M. Ban 20 st., Hrvatčič Josip 20 st., Stupar Anton 60 st. Vsem rodoljubom presrečna hvala!

Vesti iz ostale Primorske.

× Odlikovanje. Sodni sluga Fran Kukanič v Pazinu je o priliki zaprosenega umirovljenja dobil srebrni križec za zasluge.

× Kako prodajajo v Istri e. kr. sol! Znano je, da daje e. kr. erar za Istro sol nekoliko ceneje, nego se dobiva po prodajalnicah. Navadno je sol po 20 vinarjev, a dobiva se po 15 a vsakega uda v družini po 6 klg. na leto. Ker pa e. kr. finančna uprava ne mara prodajati sama (zakaj? ne vemo), dobivajo v roke to stvar trgovci, ki pa znajo stvar izkoriščati zase. Meseca januarja dajejo občinski uradi imena in število oseb v hiši na fin. upravo, ter se domenijo, od katerega trgovca v mestu bodo letos jemali sol. Trgovci kar tekmujejo mej seboj, kdo bo več soli prodajal, ali ne iz ljubezni do bednega Istrana, ampak iz ljubezni do svojega — žepa. Dogovore se z občinskimi možmi, vržejo temu ali onemu desetak, tudi po dva, da le dobe v roke prodajo soli za dotično občino. Vsakemu, ki prihaja po sol, zapišejo, koliko je je vzel, a o tem se često gode — nepravilnosti. Recimo, da je prišla po sol ženska, ki ne zna čitati niti ne pozna številke; vzela je n. pr. 5 klg. a brezvestni trgovec ji zapiše 6 ali 7. Res je plačala le pet klg., a zapisanih je 6, 7, in sedaj nima več pravice toliko vzeti soli po 15 vinarjev, kakor ima pisane. Za trgovca je to dobro, on proda potem sol, katero je dobil po 15 vinarjev, po 20 vinarjev in ima pri stotinah kilogr. lep dobiček. Ako tako osleparjena oseba predloži pritožbo na pravico, nima s čim dokazati, trgovce pa taji in trdi, da je dal kakor je pisano.

Kdo je potem osleparjen? Ubogi slovenski kmet. Čudimo se, da se to more goditi, ko vendar vrabci na strehi čvčkajo, da so gledé soli razprodanja često podkupljeni od trgovcev malone vsi občinski možje. Ljudstvu pa se čudno zdi, da tudi pri e. kr. soli ni in ne more biti drugače — kakor je!

Vesti iz Štajerske.

— Za porotno zasedanje v letu 1900 na celjskem okrožnem sodišču so odlo-

ženi: kakor predsednik A. pl. Wurmsler, kakor namestniki pa dež. sodni svetniki: Lovrene Ulčar, Josip Reitter in Štefan Katziantsehitz (!).

— Celjski okrajni zastop je daroval »katoškemu podpornemu društvu« v Celju 500 K.

— V Središču je umrl tržan gosp. Tomaž Dečko, oče celjskega odvetnika in deželnega poslanca gosp. dra. Ivana Dečko-ta. Odličnemu prvoboritlju štajerskih Slovencev izrekamo najprisrčnejše sožalje.

— Svojega očeta je hudo ranil dne 24. decembra m. l. viničar L. Ribič, ker mu oče ni hotel dati zahtevane — smotke. Ribiča, ki je radi slabe tovaršije postal zločinec nad lastnim očetom, so orožniki zaprli.

— Učitelji na Štajerskem nujno opominjajo svoje tovariše, naj brezpogojno in v kupih vračajo list »Pedagogische Zeitschrift«, katerega Nemei z vso nesramnostjo usiljujejo slovenskemu učiteljstvu, da-si to poslednje ima izvrstnih svojih narodnih časopisov. Prepričani smo, da se zavedno štajersko učiteljstvo pravilno in na vsej črti odzove temu pozivu. A kaj naj bi človek rekel onim tržaškim Slovencev, ki laških listov ne dobivajo na dom, marveč jih dan na dan hodijo smi lupovat!!

— 200 K nagrade dobe vsi nemški uradniki mariborskega okrožnega sodišča, ki se prične slovenščini. Tudi učitelja dobe brezplačno v osebi g. dra. Janežič-a. To je res čudno in mi bi le radi vedeli, kdo našim uradnikom plača nagrade, kadar se poleg svojega slovenskega jezika uče še jednega ali dveh tujih jezikov, katere rabijo v uradu? — Zakaj imajo Nemei tudi tu — »extra-Wurst«?

Vesti iz Kranjske.

* V Postojni so ponehale epidemične bolezni in je še samo 6 bolnih. Vsega skupaj je umrlo 70 oseb.

* Utonil je v Šmartnem pri Litiji 72-letni Janez Struša, ko se je 3. t. m. zvečer nekoliko vinjen vračal domov. V službi je bil pri gospodi Apfalterju v Šmartnem.

* Društvo Kneippovcev v Ljubljani, ki je s početka sestalo le iz maloštevilnih mejebojnih prijateljev, se razvija in razširja vedno krepkeje. To društvo bo gotovo rodilo lepe sadove človekoljublja.

* Popravek. V notico: »Iz Podgorca« v zadnji številki našega lista se je urinila neljuba pomota. Vse, kar smo tam pisali, velja o čitalnici v Podragi, ne pa v Podgori.

Razne vesti.

Ruski pisatelj Dimitrij Grigorovič je umrl dne 3. t. m. v Petrogradu. Pokojnik je bil jeden najvažnejših zastopnikov ruske književnosti. On je ustanovitelj ruske vaške povesti. Prvo delo, ki je razneslo njegovo slavo po vsej veliki Rusiji, je bila povest iz kmečkega življenja »Anton nesrečnež«. Kakor so Turgenjeva »Lovčevi zapiski« pridobili ruske odlične kroge za odpravo robstva, tako jo je ta povest pospešila. Mojsterski realistično je Grigorovič naslikal v tem svojem prvem spisu grozno trpljenje ruskih »mužikov« za vlade »gospode«. Svobodomiselnna velika kneginja Jelena Pavlovna je lastnoročno prepisala Grigorovičovo povest o nesrečnem Antonu ter jo je predložila carju Aleksandru II. Utis te povesti na carskem dvoru je bil zmagovalen. — Tudi v ostalih povestih iz vaškega življenja je Grigorovič naslikal kmečko življenje tako resnično, da je njih vrednost stalna za vse čase. Omenjamo le povesti »Mati in hči«, »Štirje letni časi«, »Mačka in miš«. Zadnja leta je opisoval Grigorovič življenje viših krogov. Semkaj spada »Šola dobrotljivosti«. Grigorovič je bil oženjen z neko Avstrijko ter je po letu živel v dunajski okolici. Grigorovič je bil v dobi 76 let.

Nesreča na železnici. Po noči 5. t. m. ob 3. uri in pol zjutraj, je trčil blizu Olmucca neki stroj v tovorni vlak. Trije vozovi so skočili s tira. Ena oseba je težko poškodovana, vlakovodja pa lahko. Promet ni trpel škode; potniki morajo na mestu nesreče prestopiti v drugi vlak.

Zanimiv članek o razvoju ljudske kulture je objavil te dni dr. A. Götze. V tem članku trdi namreč, da so ljudje poznali in se bavili s kirurgijo še v kamneni dobi in dalje v kulturni perijodi 1—2000 let pred

Kristusom. Do tega zaključka je prišel dr. Götze po svojem raziskovanju in pravi, da se je v neolitiških grobovih našlo premnogo trepaniranih lobanj, na katerih je jasno zaslediti, da je bila na dotični glavi izvedena operacija, ki se zove trepanacija in da je ista tudi srečno uspela. Na Francoskem in Danskem so našli že več takih glav.

Grozen umor. Na grozen način je roko-delec Josip Franko na starega leta dan umoril svojo mater. Prišel je namreč k njej v Košice ter jo povabil, naj gre ž njim v njegovo vas, da preživi tam Silvestrovo in praznik novega leta. Mati se je res takoj oblekla ter vzela poleg drugih malenkosti z seboj tudi ves svoj prihranjen denar v znesku 5 gold. Ko sta mati in sin prišla iz mesta na deželno cesto, zgrabil je nečloveški sin svojo mater za vrat, ter zahteval, naj mu izroči onih 5 gl., a ker mati tega ni hotela storiti, jo je podivjanece zadavil. Na to je mrtvo truplo vrgel v obcestni z vodo napolnjeni jarek ter zbežal. Pravica je morilecu za petami.

Loterijske številke, izžrebane dne 5. januarja:

Dunaj	88	62	68	46	10
Gradec	13	1	33	79	18
Inomost	52	47	89	78	5

Brzojavna poročila.

Demisija generala Mirrija sprejeta.

Rim 7. (K. B.) Kralj je sprejel demisijo vojnega ministra generala Mirrija ter poveril začasno vodstvo ministerstva Pelloux.

Vojna v južni Afriki.
Ladysmith v nevarnosti.

London 7. (K. B.) General Buller javlja iz taborišča Frere: Dne 6. t. m. sem prejel ob generala Whiteja iz Ladysmitha to le brzojavko: Boerci so ob 3. uri in 1/4 popoldne ponovili napad. Meni se godi trda.

Arretiranje Holandcev

Kapetown 7. (K. R.) Veš Holandcev in regularnih čet kapskih so zaprli vsled njihovega sumnjivega vedenja.

Boerci delajo utrube.

Kapetown 7. (K. B.) Iz Herahela javljajo, da so Boerci zapustili Ladygrey ter se utrdili med Barklyenslom in prej imenovanim mestom.

Nemški poštni parnik „Germania“ svoboden.

Borolin 7. (K. B.) »Wolf« javlja iz Hamburga: Brzojavka, došla iz Adena, vzhodno-afriški parobrodni družbi naznanja da je tamnošnja angleška oblast dovolila parniku »Germania« slobodno vožnjo.

Angleži love nemške ladije.

Durban 7. (K. B.) Neka Angležka križarica v Durbanem zalivu je ustavila drugi nemški parnik vshodno-afriške družbe, »Herzog«, ter ga eskortirala v naše luko.

General White v stiskah. — Nesreča 1. southfolškega polka.

London 7. (K. B.) Vojno ministerstvo objavlja to-le brzojavko iz taborišča pri Freru: General White brzojavlja iz Ladysmitha z dne 6. t. m.: Ob 11. uri predpoludne so Boerci nadaljevali svoj napad. Baš sedaj sem jih odbil, a velika množica se jih nahaja vedno v naši bližini. Brzkone nas naskočijo zopet.

Uradna brzojavka generala Frencha, došla s Kapa, od 6. t. m., naznanja, da je položaj malone isti kakor prošlega dne, a da se je pripetila prvemu southfolškemu polku velika nesreča. Po zadnjih vesteh je sklepati, da so prošle noč po naredbi generala Frencha korakale štiri stotnje tega polka proti nekemu griču. Tisoč korakov od taborišča so jih obzori napadli Boerci. Poveljnik, podpolkovnik Watson je zapovedal naskok, a kmalu je bil ranjen.

Da-si so se, kakor je slišati, Boerci umaknili, so se vrnile le tri četrtinke Angležev v tabor. Zadoja stotnja pa ni hotela zapustiti taborišča, Boerci so jo dočela premagali in morala se je udati. Zgubili smo 70 mož, ki so ujeti, med njimi 7 častnikov. General French poroča nadalje, da so imeli Boerci v tej bitki razven ranjenih, ujetih, še 50 mrtveev.

Trgovina in promet.

Novi kurzni list.

Piše J. U.

III.

(Glej zadnjo »Edinost«.)

4. Vrednostne listine, ki se nominalno ne glase na avstrijsko veljavo, ali pa

tudi ne na okroglih 100 ednot, notirajo po novi kvotaciji, že nekoliko bolj komplicirano.

Tu sem spadajo n. pr.:
avstr. zlata renta, prosta davka s knponi 1/10 *)
ogerska „ „ „ „ „ „ 1/10
itd., potem razne srečke kakor:
državne srečke 1854 nomin. 256 gld. C. M.
„ „ „ „ „ „ 500 gld. a. v.,
in razne akeije, n. pr.
Lloydove akeije nomin. 500 gld. C. M.
Aurisinske „ „ 250 „ a. v.
Kreditove „ „ 160 „ „ „
Anglobank „ „ 120 „ „ „ itd.

Tržaški kurzni list z dne 30. decembra 1899 ima 4% avstr. zlato rento notirano 115.25, to se pravi, da 100 gld. zlate rente stane 115.25 gld. a. v., papirna renta pa notira isti dan 98.50, to se pravi, da 100 gl. papirne rente stane 98.50 gl. Kako notirati ti dve renti po novem, in kateri kurz je višji?

Avstr. papirna renta spada v kategorijo štev. 3 in je torej znano, da kurz 98.50 ostane tudi po novem.

Avstr. zlata renta pa notira po novem drugače, in sicer tako: nominalnih 100 gl. v zlatu je 240 kron nove veljave (ker je 1 gl. zl. = 2.40); 115.25 gl. pa, ker so avstrijske veljave, je 230.50 kron nove veljave (kajti 1 gl. a. v. = 2 kroni.)

Torej: Če 240 kron rente velja 230.50 kron denarja, koliko velja vsa eih 100 kron: 240 : 230.50 = 100 : x;

$$x = \frac{230.50 \times 100}{240} = 96.05.$$

Po novem torej notira zlata renta za 2.45% nižje kakor papirna, vzrok temu je seveda nižja obrestna mera: zlata renta nosi pač le 4%, papirna pa 4.2%, in radi razmerja med zlatom in srebrom, oziroma avstrijsko veljavo, je prej notirala višje. Sedaj pa je to razmerje označeno že v računski veljavi, kjer je, kakor znano, 1 gld. zl. = 2.40 K.

Isti rezultat dobimo z nastavkom:

x (kurz)	100 (K)
2.4 (K)	1 gld. v zlatu
100 gld. (zl.)	115.25 gl. a. v.
1 gl. av. velj.	2 K

$$x = \frac{115.25 \times 2}{2.4}$$

$$x = 96.05$$

$$x = \frac{\text{Stari kurz} \times 2}{\text{računska veljava}}$$

Nasprotno notira zlata renta dne 3. januarja t. l. (po novem) 96.50, koliko bi znašal kurz po starem?

x gl. av. velj.	100 gl. (zl.)
1 gl. (zl.)	2.40 K
100 K	96.50 K (kurz)
2 K	1 gl. av. velj.

$$x = \frac{96.50 \times 2.4}{2}$$

$$x = 115.80.$$

To se pravi: ena obligacija nom. 100 gl. zl. velja 115.80 gl. av. velj., ali pa 231.60 kron.

Da pa dobimo ceno takega papirja v K, pomnožimo lahko novi kurz z računsko veljavo dotičnega efekta (96.50 x 2.4 = 231.60 K), kakor trgovsko računstvo zahteva.

(Pride še).

Nove dopisnice.

Do 31. t. m. ne bo od starih dopisnic po 2 nč. plačevati kazni, ampak prejemniki bodo doplačevali poštino po 1 vinar. Trgovinski minister je obljubil poskrbeti, da vse pošte čim prej dobijo zadostno zalogo novih poštih vrednot.

Novi poštni predpisi

C. K. poštno in brzojavno ravnanje nam je doposlalo sledeči razglas: Kakor znano so s 1. januarjem 1900 razne važne izprememke poštih predpisov prišle v veljavo ter se istodobno deloma povišajo poštne pristojbine, katere se bodo odslej računale v kronski veljavi. — Izmed novih določeb zanimajo občinstvo posebno sledeče.

Počeni s 1. januarjem 1900 so odpravljene dostavnine, katere so do sedaj plačevale stranke, stanujoče v krajih, kjer se nahajajo nedržavni poštni uradi, za dostavljene jim pisemsko-poštne pošiljatve. — V tozemskem prometu, in v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino, Nemško in Črnogoro ostane v veljavi dosedanja pisemsko-poštna poština ter bo ista samo v vinarjih izračunjena; frankovati bo torej pismo mesto s 3 (v lokalnem prometu) in 5 kr. (v daljnem prometu), ako njegova teža ne presega 20 gramov (ozir. pri pisemih namenjenih na Nemško in v Črnogoro 15 gramov) se 6 ozir. 10 v. — Poština za dopisnice v zgoraj omenjenih odnošjih se nekoliko zviša;

frankovati bo namreč vsako dopisnico ali vsaki del dopisnice, z odgovorom mesto z 2 kr. s 5 v. Na stare dopisnice, ki se bodo rabile od 1. januarja 1900 dalje, prilepiti bodo torej dopolnilno znamko 2 vinarjev.

Poština za tiskovine v tozemskem prometu in v prometu z Ogersko, Bosno, Hercegovino in Nemško pa se zniža pri prvem in drugem taksem postavku od 2 ozir. 3. kr. na 3. ozir. 5 vinarjev. — Poština za uzorce v tozemskem prometu in v prometu z Ogersko, Bosno in Hercegovino in Nemško, kakor tudi poština za tozemske časopise, katere časniška podjetja oddajajo pošti v svrhu nadaljnega razpošiljanja naročnikom, se ne spremenijo ter se bo samo računala in vinarjih.

Priporočnina se zviša v vseh zgoraj omenjenih prometih odnošjih — in sicer tudi v lokalnem prometu — kakor tudi sploh v vseh mejnarodnih relacijah od 10 ozir. 5. kr. na 35 vinarjev. — Pristojbine za poštne nakaznice v avstro-ogerskem prometu ostanejo nespremenjene; pristojbinski postavki in nakazani zneski so samo proračunjeni iz goldinarjev in krajarjev v krone in vinarje. (Pride še).

Novoletno darilo tržaškim Slovencev. Pod tem naslovom piše »Gospodarski list«, glasilo kmetijske družbe! Za Trst in okolice: No, kaj pa je to? Morda slovenska šola? Pojte no! Kedor čaka na darove, hm, presneto dolgo mora čakati. In da bi prav tržaškim Slovencev kaj darovali oni visoki gospodje?

»Do tja je segala slovenska zemlja« — vzkliknil je slovenski rodoljub, »kjer je oral slovenski plug.« — In v tržaškem mestu ne orje več slovenski plug, zgubljena je slovenska zemlja v Trstu, zginil je znje slovenski plug in na tej zemlji stoje dandanes krasne palače. S slovenskim plugom se je odaknil tudi slovenski jezik.

Za novo leto pa podarimo tržaškim Slovencev darilo, majhno sicer, a veselili se ga bodo gotovo, kakor bi prijeli Bog naj ve kaj, in to darilo je vest:

V Trstu, v mestu samem, snujemo zavarovalnico za zavarovanje goveje živine.

Konkurz.

Lovro Madriz, čevljarnica v Trstu, Corso 10. — Deželno sodišče Trst, 24. decembra 1899, sekcija III. — Konkurni komisar: c. k. aež. sod. svetnik vitez Maffei. — Začasni oskrbnik mase: dr. Anton Padovan. — Rok za prijavo tirjatev 31. januarja 1900. — Likvidacijski narok: 9. februarja 1900 ob 10 uri zjutraj. —

Prodaje kolonijalnega blaga.

(Brez carine).

od 28. decembra 1899. do 4. januarja 1900.

500 vreč kave Santos	goad average	a K. 40.—
500 „ „ „ „ „ „	superior	42.50
100 „ „ „ „ „ „	Jacmel (na potu)	51.—
4900 metr. stotov smokev raznih	od K.	5.75 — 14.50
1500 „ „ „ „ „ „	grozdje raznih (cihebe)	9.— — 45.—
50 „ „ „ „ „ „	olja italij. finega	69.— — 78.—
250 „ „ „ „ „ „	grško-Lev.	39.25 — 39.50
10000 zabojev pomaranč	od K.	3.— — 6.—
5000 „ „ „ „ „ „	limonov	3.— — 5.—
500 „ „ „ „ „ „	mandarina	1.— — 9.—

Zaloga v javnih skladiščih 3. januarja 1900.
Kava 616 metr. stotov
Poper 4500 „ „
Škorjice (cimet) 2650 „ „
Južno sadje 22569 „ „
Olje 6415 „ „
Vino (italijansko) 20572 „ „

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu

Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunajo.

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).

Absolutno konkurenčna cena.

Moje pohištvo donese srečo!

Trgovinske vesti.

Budimpešta 8. Pšenica za oktober K. 7.86 do 7.87. Pšenica za april K. 7.70 do 7.71 Rž za oktober K. — do —. Rž za april K. 6.35 do 6.36. Koruza za juli K. — do —. Koruza za maj 1900 K. 4.90 do 4.92. Oves za oktober K. — do —. Oves za april K. 5.— do 5.01.

Pšenica: poudelne zadostne, povpraševanja majhna, slaba. Prodaja: 2000 met. st. po 5 kron ceneje. Vreme: megla.

Hamburg 5. Trg za kavo, Santos good average za mare 34.75 za maj 35.25, za september 36.25, za december 37.— Denar.

Havre 5. Kava Santos good average za januar 50 k. frankov 40.50 za maj 50 k. frankov 41.75.

Dunajska borza dne 8. januarja.

Table with 3 columns: instrument, price, and date. Includes items like Državni dolg v papirju, Avstrijska renta v zlatu, Kredite akeije, London 10 Lsr., 20 mark, Napoleoni, 100 italijanskih lir, and Cekini.

Prihod in odhod vlakov.

Južna železnica.

Odhod iz Trsta:

Table of train departures from Trieste, listing destinations like Nabrežina, Dunaj, Kormin, and Rim, with departure times and train types.

Dohod v Trst:

Table of train arrivals in Trieste, listing origins like Mürzschlag, Italije, Kormina, and Dunaj, with arrival times and train types.

Državna železnica.

Odhod od Sv. Andreja

Table of train departures from St. Andrew, listing destinations like Hrpelje, Pulj, and Dunaj.

Dohod k sv. Andreju.

Table of train arrivals at St. Andrew, listing origins like Divača, Pulj, and Hrpelje.

Furlanska železnica.

Odhod iz Tržiča:

Table of train departures from Trzica, listing destinations like Ljubljana and Cerinjana.

Dohod v Tržič:

Table of train arrivals in Trzica, listing origins like Cerinjana and Ljubljana.

Odhod in prihod parnikov.

V Žavljje preko Sv. Marka, Šklednja, Sv. Sobote, Milj ob 7.15, 9, 11.30 predp. 2.15 pop. Prihod 8.—, 10.— predp. 12.10, 3.25, 4.45 pop.

V Milje 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp. 2.30, 4.15 (preko Sv. Marka) 6.15 pop. Prihod 7 (preko Sv. Marka), 8, 9.30 (pošta) predp.: 1.30, 3.30 (pošta), 5.30 pop. Ob ned. in prazn. 8 (pošta), 9.30, 12 (pošta) predp.: 3.—, 4.30, 7.15 pop. Prihod: 6.30 (preko Sv. Marka) 8.—, 9.30 (pošta) predp., 2.—, 3.45 (pošta) 6.30 pop.

V Koper 7.50 predp., 12.05 (pošta) 3.—, 4.15 (pošta) pop. Dohod 6.45, 9.— (pošta) predp. 1.30, 3.— (pošta), Ob ned. in prazn. 7.50 predp., 12.05 (pošta), 5.— pop. Dohod: 6.45, 9.— (pošta) predp., 4.— (pošta) pop.

V Piran preko Izole 12.30, 3.— pop. Dohod preko Izole 6.30, 7.— predp. Ob ned. in prazn.: 11.30 in opoldne. Dohod: 6.30, 7.— zjutraj (parnika „Istria“ in „Portorose“.)

V Umag vsak dan razm. nedelj ob 4 pop. Dohod 6.— zjutraj.

V Rovinj preko Pirane, Cittanove, Poreča vsaki pond., sredo, petek 7.30 zj. Dohod terek, četrtek, soboto ob 7. uri zjutraj.

V Pulj preko Pirane, Cittanove, Salvore, Poreča, Vrsara, Rovinja in Fasane ob 6.45 zjutraj vsak dan. Dohod 2 pop.

V Miramar 10.45 predp. 3.15 pop. Dohod 1.30, 6 pop.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaella Italia

TRST - Via Malcantone št. 1 - TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in železnih blagajni, po cenah, da se ni bati konkurence.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za besedilo; za večkratno insercijo pa se vsena primeroma znižja. Oglasi za vse leto za enkrat na tolen stanje po 10 gl., ter se plačujejo v četletnih antecipatnih obrokih. Najmanjša objava 20 nč.

V Trstu.

Posredov. linca za potovanja.

Alojzij Mozetič Piazza Negozianti 1 daje pojasnila za vsakršna potovanja in sprejema predplačila za obisk letošnje svetovne razstave v Parizu.

Zaloga krompirja, zelja in fižola.

Vatovec Jak. ulica Vienna št. 5 ima zalogo krompirja, zelja, fižola in drugih pridelkov. Razprodava na debelo.

Zaloga olja, mila in kisa.

Vatovec Anton ulica Torrente št. 26 prodaja olja, mila in kisa na drobno in debelo. Naročila izvršuje točno.

Kreme.

Jurković Mate ulica Carintia št. 25 toči izvrstno črno in belo istrsko vino ter ima dobro domačo kuhinjo.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8. Zaloga vsakovrstnih vin in butelj. Postrežba točna, cene zmerne.

Pirih Ivan ulica Media št. 3, toči črna in bela vina in pivo prve vrste kuhinja izvrstna, cene zmerne.

Lozić Jurij Androna S. Lorenzo (za magistratom). Zaloga pristnega dalmatinskega vina po najnižjih cenah. Razprodaja od 5 litrov naprej. Na zahtevanje se pošilja na dom in na deželo.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Ireneo št. 2, toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo; vsaki čas mrze jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Stantič Josip »pri Pepetu Kraševcu« na Rožariju poleg cerkve Sv. Petra pod ljudsko šolo, ima veliko zalogo obuval. Sprejema tudi naroče.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Trgovci.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladničarna, svež kruh večkrat na dan, prodaje moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco«, ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogo drugih častnikov.

Abram Fran Ulica S. Francesco št. 2. Trgovec z dogami in sodarski mojster, izdeluje vsakovrstne sode in posodo. Delo solidno, cene zmerne.

Nazarj Grizon Ulica Giulia št. 64 prodaja vsakovrstnih jestvin, kolonijalnega blaga in olje.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13 prodajalnica vsakovrstne manufakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

T. Zadnik mesar, ulica S. Francesco 16, postreže z vsakovrstnim mesom po zmernih cenah. Na željo pošilja na dom.

Novak Mihalj trgovec, ulica Sv. Caterina št. 9, priporoča svojo zalogo kolonijalnega blaga na debelo in na drobno. Razpošilja na deželo proti povzetju.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro št. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Valentin Skočir ima v ulici Giulia št. 309 mlin na par. kjer melje vskovrstne turščine m ke Trgovcem pošilja na dom točno in po najnižji ceni. Za zasebnike melje po nizki pristojbini. Za kakovost blaga se jamči.

V Gorici.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naroče se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Nova drogerija DRAGOTIN-A JENULL

v Trstu, Via Geppa vogal Via Carradori 6. je preskrbljena z vsem v to stroko spadajočim blagom. Priporočana zlasti vse predmete za čiščenje, barvanje in zbeljanje vina. Specijalitet v zdravljenju za govejo živino, konje, prešiče itd., razkužilo proti bubonični kugi, razkuživa mila in razkužilo vi prah za oblažiti zrak v vodnikih, straniščah, jamah itd. Za svečnice velik izbor sveč iz pristnega voska kakor tudi barvane sveče. Sprejemam naroče za slikanje svetnikov itd. na svečah. Vse po nizkih cenah. Oziraje se na svoje 26-letno službovanje v drogerijah v ulci Ghega in Benvenuto ter objubljajo točno in pošteno postrežbo se priporočam slav. občinstvu v mestu in na deželi.

Spoštovanjem Dragotin Jenull.

K imenovanju

in civilno krojačnico FRANA JIRSA v Trstu, ulica Caserma 9. Cene nizke, postrežba točna in zanesljiva.

Čemu v Ameriko

ko si doma lahko denarja zasluži, kdor zna brati in pisati in mu je resna volja truditi se. Vprašanja v tej zadevi pošiljajo naj se v zaprtik pismih z napisom: »Ne v Ameriko!« poste restante v Ljubljano.

Costilna „Andemo de Franz“

toči izvrstno belo vipavsko ter istrsko in dalmatinsko črno vino. Dobra kuhinja, domače klobase. Costilna je odprta vedno do 1. ure popoldne. Za obilen obisk se priporoča Jožef Furlan.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena Vzgoja in omika ali izvir sreče

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olikati) ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti po štetemu povzetju pri Jožefu Valenciču na Dunaju, III. Hauptstrasse N. 84, 3. Stiege II. St., Th. 38. Založnik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi pripoznano izvrstno, bolečine blažeče mazilo dobiva se po 40 novč., 70 nč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se to splošno priljubljeno domače sredstvo vedno le v origin. steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter vzame previdnostno samosteklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelki. Richterjeva lekarna pri zločim levu v Pragi. Elizabetno ulice 5.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valencič v lir. Bistrici

priporoča svoje priznane izborne testenine, kot makarone, fideline in različne vloge zana juho v različnih kakovostih.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujemo.

Spoštovane gospodinje, sežite po teh pristno domačih testeninah, katere pri nas sedaj še oni se slastjo zavživajo, ki dosedaj niso hoteli vedeti o njih, kajti najine testenine so bolj okusne, točne in redilne kakor vsake druge in gotova sva, da se morajo vsakemu priljubiti, kdor jine pokuši.

Dobé se v vseh prodajalnicah jestvin ali povsem zanesljivo so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z našo firmo. Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom, ulica S. Francesco št. 2, I. n. (Slovenska Čitalnica). Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam. Posojila dajejo se samo zadržnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6%, na zastave po 5 1/2%. Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne. Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne. Poštno hranilnični račun 816.004.

MEJNARODNI PANORAMA TRST - Borzni trg 14 - TRST Od 1. do 7. januarija Jako zanimivo potovanje po Rimu. Slike napravljene zadnji teden in razstavljene v prvi. Vstopnina 20, otroci 10 kr.

Jaz Ana Csillag

Cena lončka 1 gld., 2 gld., 3 gld., 5 gld. Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa spoštnim povzetjem povsem svetu iz tovarne. kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

Ana Csillag Dunaj I., Seilergasse 5.

Glasbena šola.

Podpisani učitelj glasbe odprl je v ulici Cologna št. 2 I. nadstropje (za javnim vrtom) šolo za poučevanje sledečih predmetov: teorija, glasovir, petje, vse tamburaške instrumente, mandolin, vijola, čelo in violon (contrabas). Natančnejša pojasnila daje podpisani vsaki dan od 11. do 12. ure predp. v zgoraj imenovanih prostorih. Pisma istojta. — Za vspešni in točni poduk jamčim. — Priporočuj se za obilno udeležbo uđani Hrabroslav Vogrič

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Table showing insurance statistics for Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu, including Glavnica in rezervi, Premijna rezerva, and Občna rezerva.

Urad ravnateljstva: Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

FILIJALKA BANKE UNION V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:

Table showing interest rates for Bank of Union, including Vrednostne papirje and Napoleone.

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25 oziroma 2. avgusta naprej. b) Za giro-conto daje 2 1/2% od vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za več zneske treba avizo pred opoldnansko borzo. Potrdila se dajejo v posebni uložni knjižici. c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno. d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih. e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.